

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Autorzy

Prof. zw. dr hab. Emil W. Pływaczewski

Kierownik Katedry Prawa Karnego i Zakładu Prawa Karnego i Kryminologii
Uniwersytetu w Białymstoku

Prof. UwB dr hab. Ewa M. Guzik-Makaruk

profesor nadzwyczajny Uniwersytetu w Białymstoku w Katedrze Prawa Karnego
(Zakład Prawa Karnego i Kryminologii) Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Prof. UwB dr hab. Katarzyna Laskowska

profesor nadzwyczajny Uniwersytetu w Białymstoku w Katedrze Prawa Karnego
(Zakład Prawa Karnego i Kryminologii) Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Prof. UwB dr hab. Grażyna B. Szczygieł

profesor nadzwyczajny Uniwersytetu w Białymstoku w Katedrze Prawa Karnego
(Zakład Prawa Karnego i Kryminologii) Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Dr Wojciech Filipkowski

adiunkt w Katedrze Prawa Karnego (Zakład Prawa Karnego i Kryminologii) Wydziału
Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Dr Elżbieta Zatyka

adiunkt w Katedrze Prawa Karnego (Zakład Prawa Karnego i Kryminologii) Wydziału
Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Mgr Emilia Jurgielewicz

doktorantka w Zakładzie Prawa Karnego i Kryminologii na Wydziale Prawa
Uniwersytetu w Białymstoku

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Pod redakcją naukową
Emila W. Pływaczewskiego

Wydawnictwo C.H. Beck
Warszawa 2011

Redaktor prowadzący: Natalia Adamczyk

Recenzja naukowa: prof. dr hab. Lech K. Paprzycki

Projekt okładki i stron tytułowych: GRAFOS

Ilustracja na okładce: © mediaphotos/iStockphoto.com

Praca naukowa finansowana ze środków na naukę
w latach 2009–2011 jako projekt rozwojowy.

© Wydawnictwo C.H. Beck 2011

Wydawnictwo C.H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: GRAFOS
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-3359-5

ISBN e-book 978-83-255-3360-1

Spis treści

Spis skrótów.....	11
Wprowadzenie.....	15
Część I. Przestępczość zorganizowana. Zagadnienia wprowadzające	
Rozdział I. Problemy definicyjne (<i>E.W. Pływaczewski</i>)	21
§ 1. Problem definicji przestępczości zorganizowanej.....	23
§ 2. Przestępczość zorganizowana a inne zbliżone formy przestępczości	30
1. Przestępczość zorganizowana a przestępczość zawodowa	30
2. Przestępczość zorganizowana a formy „przestępczości białych kołnierzyków”	32
3. Przestępczość zorganizowana a terroryzm	34
4. Przestępczość zorganizowana a banda (gang)	35
Rozdział II. Geneza zjawiska (<i>E.W. Pływaczewski</i>).....	40
§ 1. Rozwój zjawiska na obszarze europejskim	42
§ 2. Rozwój zjawiska na obszarze amerykańskim	45
§ 3. Rozwój zjawiska na obszarze azjatyckim	48
1. Japońska <i>yakuza</i>	48
2. Chińska przestępczość zorganizowana	50
§ 4. Wzajemne powiązania i zależności w dobie globalizacji	52
1. Związki i zależności przestępczości zorganizowanej i terroryzmu.....	52
2. Inne związki i zależności.....	56
3. Międzynarodowe powiązania przestępcze z perspektywy Polski	58
A. Zorganizowana przestępczość kryminalna	58
B. Zorganizowana przestępczość narkotykowa	58
C. Zorganizowana przestępczość ekonomiczna	59
4. Terror kryminalny i terroryzm polityczny.....	59
Część II. Przestępczość zorganizowana. Aspekty kryminologiczne	
Rozdział I. Fenomen zjawiska	63
§ 1. Modele i formy organizacyjne przestępczości zorganizowanej (<i>W. Filipkowski</i>)	63
1. Uwagi ogólne	65

2. Modele funkcjonowania przestępczości zorganizowanej.....	65
3. Formy przestępczości zorganizowanej.....	70
4. Struktury przestępcze w Polsce	74
§ 2. Obszary działalności zorganizowanych struktur przestępczych w Polsce	
(K. Laskowska)	82
1. Uwagi ogólne	82
2. Przestępczość kryminalna	84
A. Zabójstwa, porwania dla okupu, rozboje i wymuszenia rozbójnicze	84
B. Zorganizowany przerzut i handel ludźmi	89
C. Zorganizowane kradzieże, handel i przemyt samochodów	96
D. Zorganizowana przestępczość fałszerska	104
E. Zorganizowana przestępczość przeciwko zabytkom/dobrom kultury	106
3. Przestępczość narkotykowa	110
A. Nielegalna produkcja narkotyków	110
B. Nielegalny handel narkotykami	115
C. Przemyt narkotyków	116
4. Przestępczość gospodarcza	121
A. Przestępczość w sektorze bankowym, finansowym i kapitałowym	122
B. Nielegalny obrót towarami wysokoakcyjowymi (alkohol, papierosy i paliwa).....	124
C. Przestępstwa celne i dewizowe	129
D. Przestępstwa podatkowe	130
E. Przestępstwa związane z przekształceniami własnościowymi	131
F. Przestępstwa w sektorze ubezpieczeń	132
G. Pranie brudnych pieniędzy	133
§ 3. Skutki funkcjonowania zjawiska przestępczości zorganizowanej (W. Filipkowski)	135
1. Uwagi ogólne	136
2. Konsekwencje funkcjonowania zjawiska w dokumentach prawnych	137
A. Międzynarodowe akty prawne	137
B. Prawo krajowe	139
3. Kryminologiczne i kryminalistyczne ujęcie skutków zjawiska	140
4. Szacowanie zagrożenia	149
5. Konkluzje	150
Rozdział II. Etiologia przestępczości zorganizowanej w Polsce (K. Laskowska)	152
§ 1. Czynniki popełnienia przestępstw. Uwagi ogólne.....	152
§ 2. Czynniki historyczne	153
§ 3. Czynniki społeczne	157
§ 4. Czynniki ekonomiczne	160
§ 5. Czynniki prawne	162
§ 6. Czynniki organizacyjne	164
§ 7. Czynniki międzynarodowe	166
§ 8. Inne czynniki	169
Rozdział III. System przeciwdziałania i zwalczania przestępczości zorganizowanej (W. Filipkowski)	171
§ 1. Zagadnienia wprowadzające	174
§ 2. Profilaktyka kryminalistyczna i kryminologiczna	175
§ 3. Międzynarodowe standardy walki z przestępczością zorganizowaną	179

§ 4. Krajowy system przeciwdziałania i zwalczania przestępczości zorganizowanej	187
§ 5. Wybrane aspekty systemu	194
A. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej w aspekcie finansowym	194
B. Walka z korupcją	195
C. Aspekt penitencjarny	197
D. Rola nauki i ośrodków akademickich	198
E. Badania nad systemem	199
§ 6. Propozycja zakresów systemu	200

Część III. Przestępczość zorganizowana. Aspekt prawny. Ujęcie krajowe

Rozdział I. Przestępczość zorganizowana w aspekcie prawa karnego materialnego (<i>E. Zatyka</i>)	209
§ 1. Kryminalizacja zjawiska przestępczości zorganizowanej w polskim ustawodawstwie w ujęciu historycznym	210
§ 2. Ewolucja instrumentów zwalczania przestępczości zorganizowanej w Kodeksie karnym z 1997 r.	217
§ 3. Pojęcia zorganizowanej grupy i związku mających na celu popełnienie przestępstwa – próba zdefiniowania	220
§ 4. Kryminalizacja przestępczości zorganizowanej w części szczególnej Kodeksu karnego z 1997 r.	224
1. Znamiona strony przedmiotowej przestępstwa z art. 258 KK	224
2. Formy zjawiskowe popełnienia przestępstwa z art. 258 KK	228
3. Formy stadialne popełnienia przestępstwa z art. 258 KK	230
4. Przedmiot ochrony przestępstwa z art. 258 KK	231
5. Podmiot oraz znamiona strony podmiotowej czynu z art. 258 KK	232
6. Zagadnienie zbiegu przestępstw i zbiegu przepisów	233
7. Ustawowe zagrożenie karą w art. 258 KK	233
8. Klauzula niepodlegania karze z art. 259 KK	234
§ 5. Środki karne służące zwalczaniu przestępczości zorganizowanej	237
§ 6. Modyfikacje wymiaru kary wobec uczestników zorganizowanych grup i związków	239
§ 7. Rozwiązania służące zwalczaniu przestępczości zorganizowanej w prawie karnym skarbowym	246
§ 8. Konkluzje	248
Rozdział II. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej w aspekcie prawa karnego procesowego (<i>E.M. Guzik-Makaruk, E. Jurgielewicz</i>)	250
§ 1. Regulacje Kodeksu postępowania karnego jako instrument zwalczania przestępczości zorganizowanej (<i>E. Jurgielewicz</i>)	251
1. Zagadnienia wstępne	251
2. Przydatność regulacji Kodeksu postępowania karnego o dowodach w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej	253
3. Przydatność regulacji Kodeksu postępowania karnego o środkach przymusu w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej	260
4. Instytucja świadka anonimowego („świadka <i>incognito</i> ”)	267
5. Rola ekstradycji w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej	271
6. Europejski nakaz aresztowania (ENA) jako instrument zwalczania przestępczości zorganizowanej	274

§ 2. Regulacje pozakodeksowe jako instrument zwalczania przestępczości zorganizowanej (<i>E.M. Guzik-Makaruk</i>)	278
1. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o świadku koronnym	278
2. Regulacje prawne przewidziane w prawie policyjnym	281
3. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o Prokuraturze	284
4. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu	286
5. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym	287
6. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o Straży Granicznej	288
7. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o Służbie Celnej	290
8. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o Żandarmerii Wojskowej	292
9. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu	293
10. Regulacje prawne o charakterze procesowym przewidziane w Kodeksie karnym skarbowym	297
11. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o Kontroli Skarbowej	299
Rozdział III. Przestępczość zorganizowana – aspekt penitencyjny	
(<i>G.B. Szczygieł</i>)	303
§ 1. Skazani za przestępstwa popełnione w zorganizowanej grupie albo związku przestępczym	305
1. Populacja skazanych	305
2. Charakterystyka skazanych za przestępstwa popełnione w zorganizowanej grupie albo związku przestępczym	308
3. Rozpoznane zagrożenia	312
§ 2. Postępowanie ze skazanymi za przestępstwa popełnione w zorganizowanej grupie albo związku przestępczym w izolacji penitencyjnej	319
1. Uwagi wprowadzające	319
2. Cele wykonywania kary pozbawienia wolności	321
3. Indywidualizacja wykonywania kary	324
4. Wolna progresja	332
5. Oddziaływanie penitencyjne	335
6. Konkluzje	344
Część IV. Przestępczość zorganizowana. Aspekty instytucjonalne	
Rozdział I. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej z perspektywy międzynarodowej (<i>E.W. Pływaczewski</i>)	347
§ 1. Zinstytucjonalizowane formy i wybrane instrumenty współpracy międzynarodowej w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej	350
1. Cele i funkcje Interpolu	350
2. Geneza policyjnej współpracy w Europie. Grupy robocze TREVI	352
3. Europejskie Biuro Policji – Europol	354
4. Współpraca państw w ramach układu z Schengen	357
5. Eurojust	361
6. Europejski nakaz aresztowania (ENA) jako szczególny instrument współpracy międzynarodowej w sprawach karnych	362
7. Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF)	363
8. Grupa Zadaniowa ds. Przestępczości Zorganizowanej – BALTCOM	364

§ 2. Pozostałe inicjatywy dotyczące bezpieczeństwa wewnętrznego Unii Europejskiej	364
§ 3. Główne inicjatywy prawne przeprowadzone na forum ONZ	366
§ 4. Polityczne inicjatywy szkoleniowe	369
§ 5. Przykłady europejskich i pozaeuropejskich akademickich inicjatyw (projektów) w zakresie przeciwdziałania przestępczości zorganizowanej	372
1. Europejska Grupa Robocza ds. Inicjatyw Prawnych Przeciwko Przestępczości Zorganizowanej (EARIGOK)	372
2. Centrum ds. Informacji i Badań nad Przestępczością Zorganizowaną (CIROC)	373
3. Międzynarodowe Stowarzyszenie Badań nad Przestępczością Zorganizowaną (IASOC)	374
4. Inicjatywa <i>Jesus College</i> Uniwersytetu Cambridge	375
5. Międzynarodowy projekt badawczy na temat przestępczości zorganizowanej	376
§ 6. Kierunki i możliwości zwiększenia efektywności dotychczasowych form w zakresie międzynarodowej współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej	377
Podsumowanie: Najbliższe kierunki i priorytety w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej z perspektywy polskiej prezydencji w Unii Europejskiej	381

Spis skrótów

Akty prawne

- ABWAWU – ustawa z 24.5.2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (Dz.U. Nr 74, poz. 676 ze zm.)
- KK – ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.)
- KKW – ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. Nr 90, poz. 557 ze zm.)
- KK z 1932 r. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 11.7.1932 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 60, poz. 571)
- KK z 1969 r. – ustawa z 19.4.1969 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 13 poz. 94 ze zm.)
- KKS – ustawa z 10.9.1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz.U. Nr 23, poz. 930 ze zm.)
- Konwencja z Palermo – Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, przyjęta uchwałą A/RES/55/25 z 15.11.2000 r. z okazji 55. sesji Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych
- KPK – ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 555. ze zm.)
- PolU – ustawa z 6.4.1990 r. o Policji (t.j Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 ze zm.)
- StrażGranU – ustawa z 12.10.1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. Nr 78, poz. 462 ze zm.)
- ŚwiadKorU – ustawa z 25.6.1997 r. o świadku koronnym (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 36, poz. 232 ze zm.)
- TUE – Traktat o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz.Urz. UE C 115 z 9.5.2008 r., s. 13)

Organy i instytucje

- ABW – Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
- ASW – Akademia Spraw Wewnętrznych
- AW – Agencja Wywiadu
- BALTCOM – Grupa Zadaniowa ds. Przestępczości Zorganizowanej
- CBŚ KGP – Centralne Biuro Śledcze Komendy Głównej Policji

CEPOL	– Europejskie Kolegium Policyjne
CIROC	– Centrum ds. Informacji i Badań nad Przystępczością Zorganizowaną
CS SG	– Centrum Szkolenia Straży Granicznej
CZSW	– Centralny Zarząd Służby Więziennej
Eurojust	– Europejska Jednostka Współpracy Sądowej
Europol	– Europejskie Biuro Policji
EWG	– Europejska Wspólnota Gospodarcza
FRONTEX	– Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej
GIIF	– Generalny Inspektor Informacji Finansowej
GUC	– Główny Urząd Ceł
IASOC	– Międzynarodowe Stowarzyszenie Badań nad Przystępczością Zorganizowaną
Interpol	– Międzynarodowa Organizacja Policji Kryminalnej
KCIK	– Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych
KG MO	– Komenda Główna Milicji Obywatelskiej
KGP	– Komenda Główna Policji
KWP	– Komenda Wojewódzka Policji
MEPA	– Środkowoeuropejska Akademii Policyjna
MKPK	– Międzynarodowa Komisja Policji Kryminalnej (International Criminal Police Commission)
MO	– Milicja Obywatelska
MS	– Ministerstwo Sprawiedliwości
MSWiA	– Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
OLAF	– Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych
ONZ	– Organizacja Narodów Zjednoczonych
SA	– Sąd Apelacyjny
SN	– Sąd Najwyższy
UKiE	– Urząd Komitetu Integracji Europejskiej

Publikatory i czasopisma

Biul. COS SG	– Biuletyn Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej
Biul. RPO	– Biuletyn Rzecznika Praw Obywatelskich
BSP	– Białostockie Studia Prawnicze
CzPKiNP	– Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
Dz.U.	– Dziennik Ustaw
Dz.Urz. UE	– Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
GP	– Gazeta Prawna
GS	– Gazeta Sądowa
GSP-Prz. Orz.	– Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa
GW	– Gazeta Wyborcza
Jur.	– Jurysta
KZS	– Krakowskie Zeszyty Sądowe
NP	– Nowe Prawo
OSA	– Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSNKW	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna i Wojskowa
OSNwSK	– Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych
OSP	– Orzecznictwo Sądów Polskich

PiP	– Państwo i Prawo
PiŻ	– Prawo i Życie
Pal.	– Palestra
Prok. i Pr.	– Prokuratura i Prawo
Prok. i Pr. Orzecznictwo	– Prokuratura i Prawo, dodatek Orzecznictwo
PS	– Przegląd Sądowy
RPEiS	– Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
Rzeczp.	– Rzeczpospolita
SKKiP	– Studia Kryminologiczne, Kryminalistyczne i Penitencjarne
WPP	– Wojskowy Przegląd Prawniczy

Inne

art.	– artykuł
ENA	– europejski nakaz aresztowania
n.	– następny (-a, -e)
Nr	– numer
pkt.	– punkt
post.	– postanowienie
poz.	– pozycja
SIS	– System Informacji Schengen
t.j.	– tekst jednolity
uchw.	– uchwała
uw.	– uwagi
wyr.	– wyrok
ze zm.	– ze zmianami
zob.	– zobacz

Wprowadzenie

Zamysł przygotowania niniejszej książki zrodził się na kanwie różnych inicjatyw badawczych, podejmowanych w ostatnich osiemnastu latach na Wydziale Prawa w Białymstoku. Z perspektywy tego okresu można powiedzieć, że mniej lub bardziej systematyczne badania dotyczące problematyki przestępczości zorganizowanej w nowej formacji społeczno-ustrojowej prowadzone były w Polsce jedynie w kilku ośrodkach akademickich i resortowych. W literaturze wskazuje się¹, iż rozpoczęły się one po wydaniu pierwszej w Polsce monografii poświęconej temu zjawisku².

Jeśli chodzi o ośrodki uniwersyteckie zdecydowanie tu Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku (pozostający do 1997 r. w ramach struktur Uniwersytetu Warszawskiego), gdzie tego rodzaju badania są systematycznie prowadzone od 1993 r. Pozostaje to w związku z powołaniem na tym Wydziale (jeszcze decyzją Senatu Uniwersytetu Warszawskiego) Zakładu Kryminologii i Problematyki Przestępczości Zorganizowanej, który funkcjonował do czasu powołania w 2002 r. Katedry Prawa Karnego, a w jej ramach – Zakładu Prawa Karnego i Kryminologii. Zakład ten obejmował również szeroką specjalizację w zakresie kryminologicznych i prawnych aspektów przestępczości zorganizowanej, kontynuując tym samym podjęty wcześniej kierunek badań. Wiele tematów badawczych z tego zakresu zostało już sfinalizowanych, m.in. w ramach zakończonych przewodów doktorskich³ lub habilitacyj-

¹ K. Krajewski, *Crime and Criminal Justice in Poland (Country Survey)*, *European Journal of Criminology* 2004, Vol. 1(3), s. 396.

² Zob. E.W. Pływaczewski, *Przestępczość zorganizowana i jej zwalczanie w Europie Zachodniej (ze szczególnym uwzględnieniem Republiki Federalnej Niemiec)*, Warszawa 1992.

³ Zob. K. Laskowska, *Nielegalny handel narkotykami w Polsce*, Białystok 1998; Z. Rau, *Przestępczość zorganizowana w Polsce i jej zwalczanie*, Kraków 2002; I. Nowicka, *Rozbój drogowy jako przejaw przestępczości zorganizowanej*, Kraków 2004; E. Kowalewska-Borys, *Świadek koronny w ujęciu dogmatycznym*, Kraków 2004; W. Filipkowski, *Zwalczanie przestępczości zorganizowanej w aspekcie finansowym*, Kraków 2004. Do tego dochodzą jeszcze dwie niepublikowane rozprawy doktorskie: K.T. Boratyńskiej, *Podstęp w ustawodawstwie polskim i wybranych krajach zachodnich*, Białystok 2004 oraz M. Enerliha, *Łapownictwo w Policji i jego zwalczanie*, Białystok 2001.

nych⁴, inne są nadal prowadzone. Badania obejmowały w szczególności takie tematy jak: zorganizowana przestępczość narkotykowa, przestępczość zorganizowana i jej zwalczanie w Polsce, korupcja w Policji, rozboje drogowe jako przejaw przestępczości zorganizowanej, problematyka świadka koronnego, zorganizowana przestępczość finansowa ze szczególnym uwzględnieniem procederu prania brudnych pieniędzy, kłusownictwo leśne czy wybrane aspekty pracy operacyjnej.

Należy także podkreślić, iż w zakresie szeroko rozumianej problematyki przestępczości zorganizowanej przedstawiciele białostockiego ośrodka karnistycznego realizowali też wspólne przedsięwzięcia, bądź włączali się do różnych inicjatyw, z przedstawicielami innych ośrodków akademickich⁵ lub określonych instytucji i urzędów. Dotyczy to m.in. pierwszego w Polsce międzynarodowego seminarium pt. „Przestępczość cudzoziemców”, które odbyło się w dniach od 14–16.9.1995 r. w Supraślu koło Białegostoku⁶.

W ostatnich latach badania te zostały wzbogacone o nowe obszary dotyczące bezpieczeństwa obywateli⁷.

⁴ Zob. K. Laskowska, Rosyjskojęzyczna przestępczość zorganizowana. Studium kryminologiczne, Białystok 2006; S. Redo, Zwalczanie przestępczości zorganizowanej w Azji Centralnej, Warszawa 2007.

⁵ Zob. zwłaszcza E.W. Pływaczewski, S. Waltoś, Organized Crime in Poland, [w:] Organized Crime in the Baltic Sea Area. Pre Congress organized by the swedish national section of AIDP, Editions Érès, Toulouse 1998; U. Sieber (hrsg.), Internationale organisierte Kriminalitaet. Herausforderungen und Loesungen fuer ein Europa offener Grenzen, Carl Heymanns Verlag KG, Köln-Berlin-Bonn-München 1998 (w tym M. Ochocki, Organisierte Kriminalitaet in Polen – Die internationale Verbindungen, s. 105–114 i E.W. Pływaczewski, Organisierte Kriminalitaet in Polen – Bekaempfungsaufsaeetze, s. 131–144); E.W. Pływaczewski, Spotkanie przygotowawcze Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Karnego w Sztokholmie (6–8.6.1987 r.), Prok. i Pr. 1997, Nr 12, s. 147–151; tenże, Sprawozdanie z Kolokwium Przygotowawczego do XVI Kongresu AIDP, Guadalajara (Meksyk), (13–17.10.1997 r.), Przegląd Policyjny 1998, Nr 2(50), s. 145–147; B. Hołyst, E. Kube, R. Schulte (red.), Przestępczość zorganizowana w Niemczech i w Polsce, wyd. 2 rozszerzone, Polskie Towarzystwo Higieny Psychiczej, Warszawa–Münster–Łódź 1998 (w tym: E.W. Pływaczewski, Wybrane aspekty zapobiegania i zwalczania przestępczości zorganizowanej w Polsce, s. 168–181); A.J. Szwarz, A. Wąsek (hrsg.), Das erste deutsch-japanisch-polnische Strafrechtsskolloquium der Stipendiaten der Alexander von Humboldt-Stiftung, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1998 (w tym: E.W. Pływaczewski, Organisierte Kriminalität in Polen, s. 173–192); Przeciwdziałanie korupcji i zorganizowanej przestępczości. Ośrodek Informacji Rady Europy – Centrum Europejskie Uniwersytetu Warszawskiego 1999, Nr 3–4 (w tym E.W. Pływaczewski, Wokół strategii przeciwdziałania przestępczości zorganizowanej w Polsce, s. 56–66 oraz P. Hofmański, S. Zabłocki, Pierwsze doświadczenia ze świadkiem *incognito*, s. 85–92); B. Kunicka-Michalska, XVI Międzynarodowy Kongres Prawa Karnego AIDP (Budapeszt, 5–11.9.1999 r.), PiP 2000, z. 3, s. 98–100; A. Adamski (red.), Przestępczość gospodarcza z perspektywy Polski i Unii Europejskiej. Materiały konferencji międzynarodowej (Mikołajki, 26–28.9.2002 r.), Toruń 2003 (w tym: E.W. Pływaczewski, W. Filipkowski, Wybrane inicjatywy międzynarodowe w zakresie przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy, s. 359–379).

⁶ Zob. E.W. Pływaczewski (red.), Przestępczość cudzoziemców. Nowe wyzwanie dla teorii i praktyki. Studia i materiały, Szczytno 1995 [rec. J. Migdał, PWP 1996, Nr 12–13, s. 147–148]. Zob. także A. Siemaszko (red.), Institute of Justice, Crime and Law Enforcement in Poland on the threshold of the 21st century, Warszawa 2000 (w tym E.W. Pływaczewski, Organised Crime, s. 95 i n.); J. Jasiński, A. Siemaszko (red.), Crime Control in Poland. Polish Report for the Ninth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders (Cairo, Egipt, 29.4–8.5.1995 r.), Warszawa 1995 (w tym E.W. Pływaczewski, Economic and Organized Crime, s. 35 i n.).

⁷ E.W. Pływaczewski, K. Laskowska, G. Szczygieł, E. Guzik-Makaruk, W. Filipkowski, E. Zatyka, Polskie kierunki badań kryminologicznych nad bezpieczeństwem obywateli, Prok. i Pr. 2010, Nr 1–2, s. 176 i n.

Intencją redaktora naukowego oraz współautorów niniejszego przedsięwzięcia wydawniczego jest możliwie kompleksowe – w ujęciu strukturalnym – ujęcie problematyki przestępczości zorganizowanej, obejmujące aspekt historyczny, teoretyczny (zwłaszcza siatkę pojęciową i teorię przestępczości zorganizowanej), kryminologiczny (fenomenologia, etiologia oraz strategie przeciwdziałania), prawny (uwzględniający regulacje prawnokarne, karnoprocesowe oraz z zakresu prawa karnego wykonawczego), jak również aspekty instytucjonalne – w ujęciu krajowym i międzynarodowym. Z uwagi na bardzo szeroki zakres tematyczny oraz obowiązujący limit wydawniczy była jednak konieczna daleko idąca selekcja i wybór treści w poszczególnych obszarach tematycznych. W poszczególnych częściach książki autorzy w węższym bądź szerszym zakresie nawiązywali też do wyników badań prowadzonych w ramach Katedry Prawa Karnego na Wydziale Prawa w Białymstoku. Dotyczy to zwłaszcza wyników uzyskanych w ramach realizacji największych w skali naszego kraju projektów badawczych zamawianych⁸.

⁸ Chodzi tu o projekt badawczy zamawiany Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Nr PBZ-MNiSW-DBO-01/1/2007) pt. „Rozwiązania prawne i organizacyjno-techniczne w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej oraz terroryzmu ze szczególnym uwzględnieniem problematyki dowodów procesowych oraz instytucji świadka koronnego”, projekt badawczy zamawiany Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Nr PBZ-MNiSW-DBO-01/1/2007) pt. „Monitoring, identyfikacja i przeciwdziałanie zagrożeniom bezpieczeństwa obywateli”, realizowany w ramach konsorcjum Uniwersytetu w Białymstoku i Wojskowej Akademii Technicznej oraz aktualnie realizowany projekt badawczo-rozwojowy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pt. „Prawne i kryminologiczne aspekty wdrożenia i stosowania nowoczesnych technologii służących ochronie bezpieczeństwa wewnętrznego” (Nr OR 00003707) przez konsorcjum Uniwersytetu w Białymstoku oraz PPBW Sp. z o.o.

CZĘŚĆ I

**Przestępczość
zorganizowana**

Zagadnienia wprowadzające

